

Podkarpacki Wojewódzki
Konserwator Zabytków

RDZ – I. 5130. 10. 2020. WW

Nr rejestru A – 1656

Przemyśl, dnia 18 lutego 2020 r.

DECYZJA

w sprawie wpisania zabytku nieruchomego do rejestru zabytków

Na podstawie art. 6, ust. 1 pkt 1, lit. c, e, art. 7, pkt. 1, art. 8, art. 9 pkt 1, art. 89 pkt 2 i art. 93, ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t. j. Dz. U. 2018, poz. 2067 z późn. zm.) oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (j. t. Dz.U. z 2018 r. poz. 2096 z późn. zm.), w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego na wniosek Powiatu Bieszczadzkiego

o r z e k a m:

wpisać do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego pod numerem rejestru A - 1656 następujący zabytek: **budynek przemysłowy przy ul. Kolejowej w Ustrzykach Dolnych, gm. Ustrzyki Dolne, powiat bieszczadzki**

w **granicach**: ww. budynek w granicach murów obwodowych położony na działce nr 1887, objętej KW nr KS2E/00028853/0 - zgodnie z załącznikiem nr 2 stanowiącym integralną część niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu w dniu 23 stycznia 2020r. pismem nr K-RDZ.5140.6.2020.AF wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wpisania do rejestru zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego budynku przemysłowego dawnej rafinerii „Fanto” położonego na działce nr 1887 w Ustrzykach Dolnych. Postępowanie jest prowadzone na wniosek Powiatu Bieszczadzkiego, właściciela zabytku. Ponadto w dniu 6 lutego 2020 r. pracownicy WUOZ Delegatury w Krośnie w obecności właściciela zabytku dokonali oględzin obiektu będącego przedmiotem wpisu do rejestru zabytków, wykonali dokumentację fotograficzną oraz sporządzili protokół stanowiący dowód w prowadzonym postępowaniu.

Budynek przemysłowy zlokalizowany jest w południowo-wschodniej części miasta, w dzielnicy Fabrycznej. Położony jest on przy ulicy Kolejowej, która krzyżuje się z ulicą Fabryczną, prowadzącą w kierunku Czarnej i Ustrzyk Górnych.

POWIAT BIESZCZADZKI
ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM
OD STRONY 1 DO STRONY 7
DATA 18.02.2020
PODPIS **STAROSTA**
Marek Andruch

Budynek będący przedmiotem wpisu do rejestru zabytków, usytuowany w głębi działki jest budynkiem wolnostojącym zbudowanym z cegły na rzucie wieloboku, niepodpiwniczonym. Składa się z trzech części różnej wielkości: środkowej najwyższej dwukondygnacyjnej ze szczytem, drugiej od strony wschodniej, także dwukondygnacyjnej oraz trzeciej od strony zachodniej, parterowej.

Ośmioosiowa elewacja frontowa znajduje się od strony ul. Kolejowej. Zwieńczona jest w części środkowej szczytem z okulusem. Podzielona jest ona ramowo pseudopilastrami. Kondygnacje wydzielone są przez fryz z profilowanym gzymsem. Budynek posiada okna różnej wielkości dwupoziomowe i czterodzielne z nadprożem sklepionym w formie łuku prostego oraz większe wielokwaterowe. Wejście do budynku stanowią 3 pary metalowych drzwi, dwie usytuowane są w części środkowej natomiast jedna umiejscowiona jest w parterowej. Pozostałe elewacje posiadają analogiczne ramowe podziały z pseudopilastrów, fryz z profilowanym gzymsem oraz okna zakończone nadprożem w formie łuku prostego. Dwukondygnacyjna część środkowa zwieńczona jest również, jak w przypadku elewacji frontowej, szczytem z okulusem. Posiada ona drewnianą, łukową i kratownicową więźbę dachową na której ustawiona jest dwuspadkowa konstrukcja dachu. Otynkowane wnętrze budynku podzielone jest wtórnymi ściankami działowymi a kondygnacje są skomunikowane dwubiegowymi schodami, które usytuowane są w części środkowej budynku.

Budownictwo przemysłowe, ze względu na funkcjonalizm i użyteczność budynków dążyło do jak największego uproszczenia brył i ograniczenia dekoracji elewacji. Dostrzeżenie przez architektów postępu jaki miał miejsce w inżynierii i przemyśle należał do czynników, które wpłynęły na narodziny rodzimego modernizmu. Budynek przemysłowy w Ustrzykach Dolnych przy ul. Kolejowej w swojej pozornej prostocie stanowi znakomity przykład doprecyzowania szczegółów architektonicznych oraz wprowadzenia nowych rozwiązań sztuki inżynierskiej. Cechuje się on uproszczoną formą, powtarzalnością i seryjnością. O jego wartościach niewątpliwie świadczy to, że został on zbudowany z cegły ceramicznej, zapewne pochodzącej z lokalnego zakładu wytwórczego. Sam ceglany wątek elewacji ułożony główkowo i przeplatany zendrówkami świadczy o wrażliwości artystycznej twórców a pomimo braku okazałych dekoracji bryła budynku została wizualnie ozdobiona przez zastosowanie ramowych podziałów z pseudopilastrów, profilowanych gzymśów oraz szczytów nadających wyjątkowy charakter budynkowi. Na szczególną uwagę zasługuje rozwiązanie konstrukcyjne więźby dachowej w środkowej części budynku. Drewniana, łukowa i kratownicowa więźba reprezentuje najnowszą ówczesnie myśl techniczną i jest ona unikatowa nie tylko w skali regionu.

Historia Ustrzyk Dolnych sięga XVI w., jednak początek intensywnego rozwoju datuje się od II poł. XIX w. co nierozdzielnie związane jest odkryciem ropy naftowej w Bieszczadach. Rozwój kopalnictwa naftowego przyczynił się m.in. do rozbudowy kolejnictwa przez poprowadzenie linii kolejowej z Zagórza do Chyrowej, dzięki czemu zaczęto w Ustrzykach Dolnych lokalizować składy nafty. Przyczyniło się to do powstania dzielnicy przemysłowej w południowo-wschodniej części miejscowości. W części tej znajdowały się m.in. rafineria, tartak, fabryka naprawy urządzeń wiertniczych. W 1887 r. firma Józef Walter i Spółka rozpoczęła budowę pierwszej małej destylarni ropy. Zakład ten, ze względu na rosnące zapotrzebowanie na naftę, stale się rozwijał i w okresie międzywojennym należał do spółki „Fanto”. Po zakończeniu I wojny światowej Spółka Akcyjna „Fanto” przystąpiła do rozbudowy i modernizacji zakładu. Z informacji przekazanych przez właściciela zabytku wynika, że

prawdopodobnie w tym okresie, pomiędzy 1929 a 1935 rokiem powstał budynek będący przedmiotem wpisu do rejestru zabytków. Ze względu na układ pomieszczeń oraz zachowane relikty konstrukcyjne sądzić można, że pełnił on m.in. rolę magazynu. Potocznie nazywano go „beczkarnią” lub „bedniarnią”. Lata 30-te XX w. i Wielki Kryzys nie oszczędziły ustrzyckiej rafinerii i ze względów ekonomicznych Kartel Naftowy zdecydował się na likwidację działalności Spółki Akcyjnej „Fanto”. Wydarzenie to było przyczyną znacznego wzrostu bezrobocia w miejscowości, co skłoniło ówczesne władze miasta do założenia spółki „Pilak”, która była ogólnopolskim koncernem zajmującym się obróbką drewna. W tym celu z terenu byłej rafinerii wyodrębniono kilka budynków, pośród których znalazła się „beczkarnia”. W latach 60-tych XX w. zabudowania „Pilaka” przeszły na własność Skarbu Państwa a następnie Lasów Państwowych.

Rozwój przemysłu naftowego w Bieszczadach wzbudził zainteresowanie Pana Macieja Augustyna, który zajmuje się badaniem dziejów regionu. Opisał on, w czasopiśmie „Bieszczad” początki górnictwa naftowego w okolicy Ustrzyk Dolnych. Historia zabudowań rafinerii „Fanto” została również opisana w ww. czasopiśmie we wspomnieniach Pana Witolda Mołodyńskiego.

Zachowane zabytki budownictwa przemysłowego są częścią szeroko rozumianego dziedzictwa kultury i obejmują ślady kultury przemysłowej o wartościach zarówno historycznych, społecznych, architektonicznych, urbanistycznych jak i wartościach estetycznych czy artystycznych. Stanowią niezwykle cenne źródło wiedzy o rozwoju społeczeństwa i wzbogacają wiedzę o historii technik wytwarzania. Budynek przemysłowy dawnej rafinerii „Fanto” niewątpliwie wiąże się z istotnym etapem rozwoju miasta i stanowi świadectwo rozwoju przemysłu i industrializacji jaka miała miejsce w miejscowości. Zabudowania rafineryjne na stałe wpisały się w krajobraz kulturowy Ustrzyk Dolnych i stanowią jego niezwykle cenny element. Mówią one nie tylko o regionalnej i lokalnej historii ale także ściśle związane są z rozwojem przemysłu naftowego w skali kraju.

Podniesione wyżej aspekty w pełni uzasadniają wpis ww. zabytku do rejestru zabytków województwa podkarpackiego.

Charakter zabytku wpisywanego do rejestru zabytków uzasadnia zastosowanie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, tj. art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c, e, z którego wynika, że ochronie prawnej podlegają bez względu na stan zachowania zabytki nieruchome będące w szczególności działami architektury i budownictwa oraz obiektami techniki ze względu na posiadane wartości artystyczne, historyczne i naukowe określone w art. 3 pkt.1 i 2 tejże ustawy. Zastosowanie art. 7 ust. 1, art. 8, art.9 ust. 1 i 2, art. 89 pkt. 2 i art. 93 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy znajduje podstawę w zakresie właściwości miejscowej, rzeczowej, instancyjnej i kompetencyjnej Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do rozpoznania niniejszej sprawy. Art. 104 kpa powołano, gdyż niniejsza decyzja załatwia sprawę będącą przedmiotem postępowania.

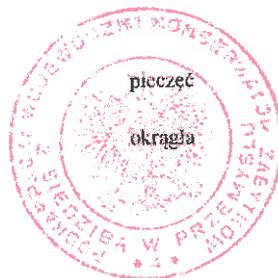
Od decyzji niniejszej przysługuje stronom – na podstawie art. 127 § 1 i art. 129 § 1 i 2 kpa – odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Departament Ochrony Zabytków w Warszawie w terminie 14 dni od jej doręczenia, za moim pośrednictwem.

Zgodnie z art.127a § 1 kpa w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania Strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję.

Zgodnie z art.127a § 2 z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

WOJEWÓDZKI
URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Przemyslu
DECYZJA STAŁA SIĘ OSTATECZNA

Beata Kot
Beata Kot
Beata Kot

Beata Kot
Beata Kot
Beata Kot

Załączniki:

1. Kserokopia wypisu z rejestru gruntów dla działki nr 1887.
2. Kserokopia kopii mapy ewidencyjnej z zaznaczonymi granicami ochrony konserwatorskiej.
3. Pouczenie o skutkach wpisu do rejestru zabytków.

Otrzymują:

1. Powiat Bieszczadzki, ul. Bełska 22, 38-700 Ustrzyki Dolne.

Do wiadomości:

1. Narodowy Instytut Dziedzictwa w Warszawie, ul. Kopernika 36/40, 00-924 Warszawa.
2. Terenowy Oddział Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Rzeszowie, ul. Hetmańska 15, 35-064 Rzeszów.
3. Urząd Miejski, ul. Kopernika 1, 38-700 Ustrzyki Dolne.
4. Starostwo Powiatowe, ul. Bełska 22, 38-700 Ustrzyki Dolne.
5. Sąd Rejonowy w Lesku, VII Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w Ustrzykach Dolnych, ul. 29 Listopada 12, 38-700 Ustrzyki Dolne.
6. WUOZ Delegatura w Krośnie, 38-400 Krosno, ul. Bieszczadzka 1.
7. A/a x 3 – Wojewódzki Urząd Ochrony zabytków z siedzibą w Przemyslu, ul. Jagiellońska 29, 37-700 Przemyśl.

Opracowała: mgr Anita Frodyma, WUOZ Delegatura w Krośnie.

MIĘDZYSTRA BIESZCZADZKI

Województwo: podkarpackie
Powiat: bieszczadzki
Jednostka ewidencyjna: Ustrzyki Dolne - miasto
Obręb ewidencyjny: 180108_4.0001, Ustrzyki Dolne

(nazwa organu wydającego dokument)

WYPIS Z REJESTRU GRUNTÓW

sporządzono dnia: 14.01.2020 09:19:59

Nr jednostki rejestrowej: G1397

Osoby: 1

Udział Forma władania	Dane osoby fizycznej / instytucji
1/1 własność	POWIAT BIESZCZADZKI siedziba: ul. Bejska 22, 38-700 Ustrzyki Dolne

Działy ewidencyjne: 1

Arkusz	Nr działki	Adres	Powierzchnia [ha]	Użytek i klasa bonitacyjna		Nr KW lub inne dokumenty
				Rodzaj	Pow [ha]	
28	1887	-	0.8678	Bi	0.8678	KS2E/00026683/0

Identyfikator: 180108_4.0001.1887

Razem powierzchnia działek:	0.8678	ha
Słownie:	osiem tysięcy sześćset siedemdziesiąt osiem metrów kwadratowych	

UWAGA: W jednostce znajdują się jeszcze inne działki.

Powierzchnia całej jednostki rejestrowej: 1.0492 ha (jeden hektar czterysta dziewięćdziesiąt dwa metry kwadratowe)

Oznaczenia klas i użytków

Bi - inne tereny zabudowane

DOKUMENT NINIEJSZY JEST PRZEZNACZONY
DO DOKONYWANIA WPISU W KSIĘDZIE WIECZYŃNEJ

mgr Maria Zdeb
dnia: 14.01.2020

(sporządził: data i podpis)

(pieczęć urzędowa)

(imię i nazwisko osoby reprezentującej organ
lub osoby upoważnionej przez organ: data i podpis)

Województwo: podkarpackie
Powiat: bieszczadzki
Jednostka ewidencyjna: 81040: 4, Ustrzyki
Obręb: 0001, Ustrzyki Dolne
Działka: 1667

MAPA EWIDENCJI GRUNTÓW SKALA 1:1000

